

инфицированы боррелиями, а в одной из биопроб на территории Гродненской области впервые выявлена инфицированность клещей возбудителем туляремии.

Выводы. В последние годы отмечается тенденция к изменению сезона активности клещей и сезонности клещевых инфекций и инвазий в сторону их регистрации в течении всего года (всех сезонов года). Выявлено изменение ареала обитания клещей и их широкое распространение в урбанистической зоне. Установлен рост количества регистрируемых случаев сезонных инвазий и инфекций, как среди населения, так и среди домашних животных. Участились случаи ранее редко встречаемых болезней (клещевой энцефалит, туляремия).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Ятусевич, А. И. Некоторые вопросы экологии и биологии иксодовых клещей в северо-восточной части Витебской области. Ветеринарный журнал Беларуси. 2019. №2. С. 116-119.
2. Островский, А.М. Иксодовые клещи – переносчики трансмиссивных инфекций в Беларуси. Самарская Лука: проблемы экологии. 2017. Т. 26. № 4. С. 16-36.
3. Эпидемиологическая ситуация в Республике Беларусь по арбовирусным инфекциям. URL:<https://ncgb.by/index.php/gazeta-ncgb-meterial/41-gazeta-statiy/1347-epidemiologicheskaya-situatsiya-v-respublike-belarus-po-arbovirusnym-infektsiyam>. Дата доступа 05.08.2020.
4. В Беларуси выросла заболеваемость боррелиозом после укусов клещей. URL:<https://naviny-by.turbopages.org/s/naviny.by/new/20190402/1554199125>. Дата доступа 06.08.2020.

СЕКЦІЯ: ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ ТВАРИН

УДК 619:636.8:616.61

ТОМАЩУК А.С., магістрант

Науковий керівник – ГОЛОВАХА В.І., д-р вет. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ЛІКУВАННЯ КОТІВ, ХВОРИХ НА УРОЦИСТИТ

Запропонована схема лікування кішок за уроциститу (Габапентин 120 мг/кг маси тіла) внутрішньо; Дротаверину гідро хлорид (2 мг/кг), Мелоксикам (0,01 мг/кг), Стоп-Цистит-біо (3 мл), Синулокс (12,5 мг/кг) та дієтичний корм Urinary S-D (30 г на добу) сприяє швидкому одужанню тварин, поліпшує еритроцитопоз, біохімічні показники крові та відновлює урологічний статус.

Ключові слова: коти, уроцистит, сироватка крові, кров, сеча.

Хвороби сечової системи у котів є досить поширеними і займають від 3 до 5 % захворювань внутрішніх органів (іноді до 12 %) [1, 2].

Слід зазначити, що компенсаторні механізми органів сечової системи досить потужні, тому патологічні зміни в них тривалий час можуть проявлятися без видимих клінічних ознак [3].

Поширеними серед дрібних домашніх котів, особливо кішок, є уроцистит. На це захворювання припадає від 0,3 до 3 % випадків від хвороб внутрішніх органів.

Причини виникнення уроциститу – це здебільшого мікрофлора: стрептококи, стафілококи, кишкова паличка тощо. Втім, слід зазначити, що слизова оболонка сечового міхура є стійкою до патогенних мікроорганізмів. Тому для розвитку патології необхідні сприяючі фактори, якими є низькі температури зовнішнього середовища (при цьому порушується кровообіг у сечовому міхурі), структура уретри, затримання сечі, травматичне пошкодження каменями слизової оболонки сечового міхура.

Оскільки патологія є досить поширеною у кішок (самок), то на сьогодні розроблені різні схеми лікування. Однак, не всі вони ефективні і не завжди призводять до повного одужання тварин.

Мета роботи полягала у розробленні ефективної схеми лікування кішок, хворих на уроцистит.

Об'єктом дослідження були кішки віком від 1 до 6 років британської короткошерстної і британської довгошерстної порід. У тварин проводили загально клінічний огляд та лабораторні методи дослідження сечі і крові.

У сечі за допомогою індикаторних стрічок досліджували: лейкоцити, білірубін, протеїн, еритроцити, гідрогенний показник (рН). Проводили мікроскопію осаду.

У крові досліджували кількість лейкоцитів в т.ч. і їх видовий склад, еритроцитів, вміст гемоглобіну, гематокритну величину (загальноприйнятими методами) [4].

У сироватці крові досліджували вміст загального протеїну (біуретовий метод), альбумінів (нефелометрично), сечовини (з діацетилмонооксимом) і креатиніну (метод Поппера) [5].

Хворим кішкам апробували схему із застосуванням препаратів: Габапентин (20 мг/кг маси тіла), внутрішньо 3 дні; Дротаверину гідро хлорид (2 мг/кг маси тіла), підшкірно 3 дні; Мелоксикам (0,01 мг/кг маси тіла), підшкірно 3 дні; внутрішньо Стоп-Цистит-біо по 3 мл на добу 7 днів; Синулокс (12,5 мг/кг маси тіла), підшкірно 7 днів. Дієтичний корм Urinary S-D (30 г в день впродовж 30 днів).

Контрольних тварин лікували згідно схеми, яка застосовується у клініці: Папаверину гідро хлорид (0,3–0,4 мл), 7 днів; Амоксицилін (1 мл/15 кг маси тіла), внутрішньом'язово, тричі, через день; внутрішньо – Стоп-Цистит-біо – 3 мл на добу впродовж 7 днів.

Уроцистит у кішок перебігав із гіпертермією (39,6–40,7 °С), анорексією, пригніченням загального стану. Під час акту сечовиділення у кішок спостерігали неспокій. Сечовиділення було почашене (полакіурія). У частини (40 %) тварин виявили домішки крові. Сеча мала різне забарвлення від темно-жовтого до червоного.

Сечовий міхур переповнений сечею, ущільнений за пальпації ділянки сечового міхура кішки проявляли агресію.

Вміст гемоглобіну у котів дослідної групи у середньому становив $101,9 \pm 2,65$ г/л, тобто був на нижній межі норми (100 г/л). Олігохромемію виявили у 50 % хворих. У 75 % кішок виявили олігоцитемію. У 62,5 % зниження гематокритної величини. Кількість лейкоцитів у кішок дослідної групи становила $24,3 \pm 1,14$ Г/л, що більше за максимальну норму (20 Г/л). Лейкоцитоз виявили у 87,5 % тварин. Щодо видового складу лейкоцитів то тут теж виявили зміни. У хворих кішок паличкаядерна нейтрофілія, що вказує на наявність запального процесу, лімфоцитопенія і моноцитопенія – вказують на пригнічення імунної реактивності організму.

Це підтверджують і величини загального протеїну в сироватці крові. Його вміст становив $50,5 \pm 1,36$ г/л, що на 18,8 % менше мінімальної норми клінічно здорових котів. Зниженими у хворих кішок були і величини альбумінів. Гіпопротеїнемія і гіпоальбумінемія свідчать про втрату протеїнів за патології сечової системи та розвиток гепатопатії.

У крові хворих кішок виявили підвищені значення сечовини і креатиніну, що вказують на порушення екскреторної і фільтраційної функції нефронів. Реакція у хворих тварин слабо лужна. Окрім того, у сечі виявили гіперстенурію і протеїнурію.

У процесі лікування ми встановили, що у половини тварин загальний стан поліпшився на 2–3-й дні, у інших дещо пізніше (на 4–5-й). Кішки були рухливі, прийом корму у них був фізіологічний. Температура тіла була в нормі. Одужання наступило на 8–10-й дні.

У контрольних тварин поліпшення клінічного статусу настало на 5–6-й дні (у 42,9 %), у інших пізніше на 7–9-й дні.

Сеча у більшості тварин дослідної групи мала світло-жовте забарвлення, а у двох – темно-жовте.

У кішок контрольної групи навіть на 10–11-й день виявили забарвлення сечі темно-червоне або буре.

Реакція сечі у дослідних тварин була кислою, а у контрольних – від слабокислої до лужної реакції.

Протеїнурію виявили у кішок контрольної групи.

Виявили позитивні зміни і в гематологічному статусі кішок.

У дослідних кішок підвищилися до фізіологічних значень показники гемоглобіну, еритроцитів, гематокритної величини, зменшилися до норми кількість лейкоцитів та паличкаядерних нейтрофілів. У контрольних тварин істотних змін зі сторони показників крові не виявили, лише на 23,3 % зменшилася загальна кількість лейкоцитів.

Поліпшився у кішок дослідної групи і біохімічний спектр сироватки крові: уміст загального протеїну збільшився на 25,6 %, альбумінів на 10,1%, рівень сечовини зменшився удвічі, а креатиніну – на 24,2 %.

У кішок контрольної групи виявили зменшення сечовини з $12,0 \pm 0,65$ до $9,5 \pm 0,68$ ммоль/л ($p < 0,05$) і креатиніну на 19 % ($p < 0,05$). Однак, у 87,5 % кішок показники сечовини і креатиніну були вищі за максимальну норму.

Таким чином, запропонована нами схема лікування кішок за уроциститу сприяє швидкому одужанню, поліпшує еритроцитопоез та біохімічний спектр крові і урологічний статус.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко та інші; за ред. В.І. Левченка. Біла Церква, 2015. Ч.2. 610 с.
2. Соболев В.Е. Нефрология и урология домашней кошки. Российский ветеринарный журнал. М.: КолосС, 2011. №1. С. 40–42.
3. Локес П.І., Дмитренко М.І. Поширеність та диференційна діагностика захворювань сечовидільної системи у котів. Вісник Білоцерківського державного аграрного університету. Біла Церква, 2003. Вип. 25, ч.2. С. 148–151.
4. Методи лабораторної клінічної діагностики хвороб тварин / В.І. Левченко та інші; за ред. В.І. Левченка. К.: Аграрна освіта, 2010. 437 с.
5. Лабораторне дослідження крові тварин та інтерпретація його результатів: Методичний посібник для підготовки фахівців напряму «Ветеринарна медицина» за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / В.І. Левченко та інші; за ред. В.І. Левченка і В.М. безуха. Біла Церква, 2015. 136 с.

УДК 619:616.36:636.7

ДУДЕНКО М.В., магістрантка

Науковий керівник – **ПІДДУБНЯК О.В.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ДІАГНОСТИКА ТА ЛІКУВАННЯ ГЕПАТОПАТІЇ У СОБАК

Встановлено, що гепатопатія є досить поширеною патологією серед собак. За проведення клінічних та гематологічних досліджень у собак за порушення годівлі встановлено, що гепатопатія проявлялась гіпорексією, пригніченням, в'ялістю, тьмяністю шерстного покриву, сухістю шкіри, анемічністю кон'юнктиви, гепатомегалією; в крові – гіперхромною макроцитарною анемією, гіпопротеїнемією, гіпоальбумінемією та гіперферментемією АсАТ і АлАТ. Гепатовідновлювальна терапія поліпшувала клінічний статус тварин, сприяла підвищенню показників еритроцитопоезу, відновленню альбуміносинтезувальної і сечовиноутворювальної функцій печінки та клітинної і мембранної структури гепатоцитів.

Ключові слова: собаки, печінка, гепатопатія, гіпорексія, іктеричність, гепатомегалія, анемія, гіпопротеїнемія, АсАТ, АлАТ, лікування.

Гепатопатії займають чільне місце серед внутрішніх незаразних хвороб [2]. В умовах великих міст рідко можна знайти тварин, у яких не була б ушкоджена печінка, що зумовлено несприятливим зовнішнім середовищем, неповноцінною, надлишковою годівлею собак, гіподинамією, стресами тощо. А також перебіг інфекційних і паразитарних захворювань, який супроводжується порушенням функціонального стану гепатоцитів і є вторинною патологією [3]. Отже, гепатопатія є досить поширеною патологією у собак. Проте проводити діагностичні міроприємства і лікувальні заходи фахівці ветеринарної медицини почали в останні роки. Тому **мета** роботи полягала у вивченні оцінки сучасних методів діагностики та протоколів лікування патологій печінки у собак.

Об'єктом для дослідження були собаки, які поступали до ветеринарної клініки з хронічною гепатопатією, яку виявляли за порушення годівлі (досліджено 6 собак). Всі собаки утримувалися в міських квартирах, активний моціон (вигул на подвір'ї та парковій зоні) складав до 0,5–1 години в день. Раціон тварин складався із каші ячмінної або пшеничної, макаронних виробів, картоплі, м'яса (птиці, свинини, рідко яловичини) в невеликих кількостях (100–150 г) або кісток яловичини. Всі господарі дослідних собак